

УДК 616.724-07-08

Є. Д. Бабов, А. В. Волковішський, Є. В. Гончаренко

ВПЛИВ РЕКОНСТРУКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ НА НИЖНІЙ ЩЕЛЕПІ НА СТАН СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНИХ СУГЛОБІВ

Одеський державний медичний університет

Вступ

Однією з актуальних проблем у сучасній стоматології є лікування хворих із деформаціями зубощелепної системи. Хірургічні методи корекції цих аномалій, що використовуються на практиці, не завжди дозволяють домогтися задовільних функціональних і косметичних результатів [1; 2]. Крім цього, наявність деформацій щелеп, як правило, поєднується зі зміною положення окремих зубів, оклюзійними порушеннями, функціональними та структурними змінами скронево-нижньощелепних суглобів (СНЩС). Саме тому потрібний комплексний підхід до лікування таких пацієнтів. Крім хірургічного лікування аномалій форми і розміру нижньої щелепи, слід також проводити ортодонтичну корекцію деформацій у межах зубоальвеолярних дуг і змін у ділянці СНЩС.

Метою даного дослідження було визначення характеру і ступеня впливу проведених оперативних втручань щодо реконструкції нижньої щелепи на стан СНЩС.

Матеріали та методи дослідження

Для досягнення поставленої мети нами було проведене

комплексне обстеження 24 пацієнтів із деформаціями нижньої щелепи у віці від 17 до 24 років (у середньому 20 років); із них 13 (59 %) жінок і 11 (41 %) чоловіків. Крім загальноклінічного обстеження й огляду щелепно-лицьової ділянки, хворим виконували рентгенографію СНЩС за Шулером при відкритому і закритому роті, томографію СНЩС [3], знімали анатомічні відбитки і виготовляли діагностичні гіпсові моделі щелеп, фотографували хворих. Комплексне обстеження проводилося до і після оперативного втручання.

Проведене лікування було комплексним і включало в себе хірургічну корекцію аномалій форми і розміру нижньої щелепи, фізіотерапевтичні та медикаментозні методи, а також ортодонтичну корекцію оклюзійних порушень.

Результати дослідження та їх обговорення

Під час клінічного обстеження хворих до операції у 6 (27 %) осіб виявлено один або кілька симптомів дисфункції СНЩС: скарги на клацання та хрускіт у ділянці суглоба (4 випадки, 18 %); больовий симптом (3 випадки, 14 %).

При вивченні рентгенограм і томограм були встановлені по-

рушення місця розташування суглобної СНЩС у 9 (41 %) пацієнтів, у тому числі у 3 (14 %) випадках без клінічних ознак артриту СНЩС.

Проведене в передопераційному періоді ортодонтичне лікування полягало в усуненні деформації оклюзійної поверхні зубних дуг, виправленні положення верхніх і нижніх передніх зубів. При аномаліях положення окремих зубів, ретенції та нестачі місця для цих зубів у деяких випадках вдавалися до видалення функціонально менш важливих зубів. Застосовували знімні апарати з гвинтами, пружинами, вестибулярними дугами, накусочні пластинки та незнімні дугові апарати. У деяких хворих деформації посилювалися, однак створювалися умови для відновлення нормальних оклюзійних співвідношень після хірургічного втручання.

З метою хірургічної корекції проводилася двостороння коса ковзна остеотомія тіла нижньої щелепи з подальшим накладанням кісткових швів. У післяопераційному періоді використовували міжщелепну фіксацію протягом 2–4 тиж.

Для профілактики та лікування патології СНЩС виконували ультрафонофорез із кремом Терафлекс М — 15 сеан-

сів по 10 хв 1 раз на день на ділянку СНЩС [4–6]. Крім цього, застосовували аплікації крему Терафлекс М із втиранням у ділянці СНЩС (2–3 рази на день, 1 міс). Після зняття міжщелепної фіксації призначали прийом капсул Терафлекс усередину [4; 5] — 4 міс по 1 капсулі двічі на день протягом трьох перших тижнів, потім по 1 капсулі 1 раз на день).

При аналізі симптомів артриту СНЩС у хворих через 1 міс після проведеної реконструктивної операції на нижній щелепі у процесі комплексного лікування збільшення клінічних ознак артриту СНЩС не спос-

терігалось, а відзначалося незначне поліпшення — у 2 (9 %) випадках зникли болісні відчуття в ділянці суглоба.

Із вищесказаного випливає, що після проведення реконструктивних операцій на нижній щелепі співвідношення елементів СНЩС залишається незмінним, а в деяких випадках набуває більш фізіологічного характеру, що дозволяє рекомендувати даний метод до широкого впровадження.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Хватова В. А.* Диагностика и лечение нарушений функциональной окклюзии: Руководство. — Н. Новгород: Изд-во НГМА, 1996. — 276 с.

2. *Петросов Ю. А.* Заболевания височно-нижнечелюстного сустава. — Краснодар: Советская Кубань, 1996. — 352 с.

3. *Рабухина Н. А., Аржанцев А. П.* Рентгенодиагностика в стоматологии. — М., 1999. — 451 с.

4. *Компендиум 2004* — Лекарственные препараты / Под. ред. В. М. Коваленко, О. П. Викторова. — К.: Морион, 2004. — 1664 с.

5. *Справочник ВИДАЛЬ: 2005 г.*: Лекарственные препараты в России. — Изд. 11-е, перераб., испр., доп. — М., 2005. — 1536 с.

6. *Замита Т. Т.* Эффективность методик комплексной ультразвуковой терапии при лечении дегенеративно-дистрофических заболеваний суставов // Курортология и физиотерапия. — К., 1990. — Вып. 23. — С. 113-114.

